

V Bruseli 17. marca 2025
(OR. en)

7161/25

COH 19

POZNÁMKA

Od: Predsedníctvo
Komu: Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Predmet: Dynamickejšia a strategickejšia politika súdržnosti: dosiahnutie zmeny
v kontexte súčasnej a budúcej perspektívy
– *výmena názorov*

Ministri zodpovední za politiku súdržnosti sa vyzývajú, aby na zasadnutí Rady pre všeobecné záležitosti venovanom politike súdržnosti, ktoré sa uskutoční 28. marca, na základe dokumentu predsedníctva uvedeného v prílohe k tejto poznámke rokovali na tému „Dynamickejšia a strategickejšia politika súdržnosti: dosiahnutie zmeny v kontexte súčasnej a budúcej perspektívy“.

Podkladový dokument

na zasadnutie Rady pre všeobecné záležitosti venovaný politike súdržnosti

„Dynamickejšia a strategickejšia politika súdržnosti: dosiahnutie zmeny v kontexte súčasnej a budúcej perspektívy“

V niekoľkých posledných mesiacoch sa diskusia o možnej budúcej podobe budúceho viacročného finančného rámca (VFR) a politiky súdržnosti v rámci neho čoraz viac zintenzívňovala. Diskusiu formovali všetky príslušné zainteresované strany zastupujúce Európsku komisiu, členské štáty, regionálne a miestne orgány, iné inštitúcie EÚ, ako aj akademické a mimovládne organizácie¹. Hlavné závery z doterajších diskusií ukazujú, že prístup „ako obvykle“ nie je v budúcom VFR možnosťou. Pokiaľ však ide o podrobnejšie riešenia, existujú rôzne možné prístupy, z ktorých vyplýva potreba diskutovať o praktických riešeniach a dosiahnuť o nich konsenzus.

¹ Okrem iného: závery Rady o politike súdržnosti, spoločné vyhlásenie ministrov zodpovedných za politiku súdržnosti podpísané 11 členskými štátmi (BG, CZ, EE, HR, HU, LT, LV, RO, SK, SI, PL) prijaté v máji 2024 v Prahe; správa skupiny na vysokej úrovni pre budúcnosť politiky súdržnosti; deväta správa o súdržnosti so závermi Rady prijatá v júni 2024; správa, ktorú predložil E. Letta: Much more than a market (Oveľa viac než len trh); závery Rady o budúcnosti politiky súdržnosti.

Európska komisia navrhla súbor hlavných cieľov a priorít EÚ na nadchádzajúce roky². **Zahŕňajú potrebu prijať odvážne opatrenia na zabezpečenie udržateľnej prosperity, konkurencieschopnosti, demokracie, bezpečnosti, obrany a odolnosti a zároveň chrániť hodnoty EÚ. Konkurencieschopnosť** bola označená za jeden z hlavných cieľov EÚ, pričom sa zdôraznilo, že **bude popredným a ústredným bodom mandátu Európskej komisie**. Jedným zo základov konkurencieschopnosti Európy sú jej ľudia, a preto má kľúčový význam potreba **podporovať zručnosti a kvalitné pracovné miesta**. Okrem toho v kontexte vyvíjajúcej sa geopolitickej situácie nadobudla význam aj **európska obrana**, čo nedávno potvrdila Európska rada³. Komisia naznačila možné opatrenia na zjednodušenie a zníženie administratívneho zaťaženia, podporu rýchlosti a flexibility vykonávania politík a lepšiu koordináciu politík na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni. Regulačný rámec EÚ sa má preskúmať a prispôbiť s cieľom lepšie spĺňať potreby občanov a podnikov, ako aj včas a účinne implementovať finančné prostriedky EÚ.

² Európska komisia, 2025, *Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Kompas konkurencieschopnosti pre EÚ*, COM(2025) 30 final; *pracovný program Komisie na rok 2025 – Spoločne za odvážnejšiu, jednoduchšiu a rýchlejšiu Úniu*, COM(2025) 45 final; oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: *Jednoduchšia a rýchlejšia Európa: oznámenie o vykonávaní a zjednodušení*, COM(2025) 47 final; list predsedníčky Európskej komisie Ursuly von der Leyenovej, 4. marca 2025 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_684; oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: *Únia zručností*, COM(2025) 90 final.

³ Závery Európskej rady o európskej obrane, 6. marca 2025.

V oznámení Na ceste k budúcemu viacročnému finančnému rámcu, ktoré bolo uverejnené vo februári 2025⁴, sa uvádza, že budúci rozpočet EÚ by mal uprednostňovať riešenie spoločných výziev, pri ktorých výdavky na európskej úrovni poskytujú najvyššiu pridanú hodnotu. V oznámení sa veľmi jasne zdôrazňuje, že „**[n]aplňanie priorít EÚ musí byť spoločným úsilím – členské štáty a ich regióny realizujú mnohé investície EÚ priamo v teréne, zatiaľ čo rozpočet EÚ podporuje a stimuluje ich činnosť**“. Dôraznejšie vykonávanie prístupu založeného na výkonnosti sa zdôrazňuje ako riešenie na zvýšenie efektívnosti a rýchlosti vykonávania.

V tom istom dokumente Európska komisia navrhuje aj nový prístup k modernizovanému rozpočtu EÚ, ktorého jadrom by mal byť okrem iného „**[p]lán pre každú krajinu s kľúčovými reformami a investíciami, ktorý sa bude zameriavať na naše spoločné priority vrátane podpory hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti**“. Komisia poukázala na to, že „*[p]osilnená politika súdržnosti a rastu, ktorej stredobodom sú regióny, musí byť navrhnutá a vykonávaná v partnerstve s vnútroštátnymi, regionálnymi a miestnymi orgánmi*“, ale na to, ako by sa to dalo dosiahnuť v praxi, je potrebné ďalšie vysvetlenie.

Podľa Komisie by myšlienka takéhoto plánu mohla poskytnúť príležitosti na zlepšenie koordinácie medzi politikami EÚ a vnútroštátnymi politikami, zabezpečiť ich súčinnosť a podporiť štrukturálnu zmenu (v členských štátoch a regiónoch) za predpokladu, že takýto plán bude spojený so zjednotením a zjednodušením vykonávacích pravidiel. Nie je však dostatočne jasné navrhované začlenenie reforiem a investícií do plánov pre jednotlivé krajiny, najmä v kontexte poznatkov, ktoré sa získali pri vykonávaní reforiem v rámci plánov obnovy a odolnosti, pričom existujú výzvy pri vymedzovaní primeranej úlohy regiónov v tomto modeli. Okrem toho možný vplyv tohto nového prístupu na regionálne rozdiely v rámci krajiny a úloha regionálnych a miestnych orgánov sú takisto nejasné a môžu vyvolať obavy v súvislosti s presadzovaním univerzálneho riešenia. Preto je potrebné zvážiť a prediskutovať medzi členskými štátmi, ako by sa mala politika súdržnosti vykonávať z hľadiska finančnej perspektívy po roku 2027, najmä so zreteľom na návrhy Komisie, pokiaľ ide o priority EÚ, spôsob plnenia a pozíciu politiky súdržnosti v týchto návrhoch.

⁴ *Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Na ceste k budúcemu viacročnému finančnému rámcu, COM(2025) 46 final.*

Vzhľadom na zintenzívnenie úvah o tom, ako možno zosúladiť opatrenia a politiky s novými prioritami EÚ navrhnutými Komisiou, **sa zdá vhodné modernizovať politiku súdržnosti už v súčasnom VFR počas prebiehajúceho preskúmania programov politiky súdržnosti v polovici trvania**. Prispôsobenie súčasnej politiky súdržnosti spoločným výzvam by si vyžadovalo úsilie všetkých príslušných zainteresovaných strán na úrovni EÚ, vnútroštátnej a regionálnej úrovni s cieľom preorientovať a urýchliť vykonávanie politiky súdržnosti a dosahovanie výsledkov v rámci nej.

V tejto súvislosti Komisia poukázala na to, že **prebiehajúce preskúmanie programov politiky súdržnosti v polovici trvania** by mohlo poskytnúť dobrú príležitosť na zosúladenie politiky súdržnosti so vznikajúcimi potrebami a prioritami EÚ, najmä s cieľom zvýšiť konkurencieschopnosť a odolnosť EÚ, posilniť bezpečnosť a zjednodušiť postupy. Zároveň sa zdôrazňuje potreba dosiahnuť pokrok v kľúčových iniciatívach EÚ, ako je prístup k cenovo dostupnému a udržateľnému bývaniu alebo posilnenie obranných spôsobilostí v EÚ⁵. Prebiehajúce preskúmanie politiky súdržnosti v polovici trvania by sa mohlo využiť aj ako príležitosť na zamyslenie sa nad ďalšími prostriedkami, možnosťami a stimulmi na obranné účely⁶ vrátane nielen infraštruktúry s dvojakým použitím, ale aj na plnohodnotné vojenské účely. Preto **je potrebné zamyslieť sa nad tým, ako dosiahnuť cieľ súdržnosti a zároveň riešiť hlavné výzvy, ako je posilnenie konkurencieschopnosti, odolnosti, bezpečnosti a obrany na úrovni EÚ, vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni v krátkodobom a dlhodobom horizonte**.

⁵ Okrem iného: prejav výkonného podpredsedu Raffaeleho Fitta na konferencii: „Európsky spôsob rastu: Politika rastu pre bezpečnú, odolnú a globálne konkurencieschopnú Európu“, prejav výkonného podpredsedu Raffaeleho Fitta o budúcnosti politiky súdržnosti vo Výbore Európskeho parlamentu pre regionálny rozvoj – REGI, Európska komisia, 2025, list predsedníčky Európskej komisie Ursuly von der Leyenovej, 4. marca 2025
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_25_684

⁶ Závery Európskej rady o európskej obrane, 6. marca 2025.

Cieľom diskusie počas formálneho zasadnutia ministrov zodpovedných za politiku súdržnosti je preskúmať možné spôsoby posilnenia politiky súdržnosti. Niet pochýb o tom, že budúca politika súdržnosti by sa mala vyvíjať a mala by byť užšie zosúladená so spoločnými prioritami EÚ. Zároveň sa však musí zachovať a ďalej posilniť jej hlavný cieľ, t. j. dosiahnutie sociálnej, hospodárskej a územnej súdržnosti.

S cieľom usmerniť diskusiu na zasadnutí Rady pre všeobecné záležitosti vo formáte pre súdržnosť poľské predsedníctvo vyzýva ministrov, aby sa podelili o svoje názory na ďalej uvedené otázky. Týmito otázkami sa bude možné zaoberať v jednom kole vystúpení. Jednotlivé vystúpenia by nemali prekročiť 4 minúty.

1. Ako by sa mali dosiahnuť ciele zmluvy týkajúce sa politiky súdržnosti a ako by sa malo podporovať viacúrovňové riadenie v novej štruktúre politik EÚ po roku 2027? Ako by sa mala politika súdržnosti programovať v rámci navrhovaného plánu pre každú krajinu vrátane reforiem a investícií na vnútroštátnej a nižšej úrovni?
2. So zreteľom na prístup Komisie a závery Európskej rady, ako by sa mala politika súdržnosti prispôsobiť z hľadiska súčasnej finančnej perspektívy tak, aby účinne reagovala na vznikajúce priority a potreby?